

## **ЩОДО ПРАВОВИХ ЗАСАД ОХОРОНИ ДЖЕРЕЛ ПИТНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ В УКРАЇНІ**

На даний час актуальною проблемою екологічного права України є охорона джерел питного водопостачання. В епоху інтенсивного індустріального виробництва здійснюється безперервне забруднення водних об'єктів та ресурсів, в тому числі водних об'єктів, які є джерелами централізованого водопостачання.

Джерелами питного водопостачання в Україні є підземні та поверхневі води. Проте через високі показники забруднення і низьку якість водних ресурсів питна вода не є харчовим продуктом у системі питного водопостачання [4].

На сьогодні склалась складна екологічна ситуація із якісним питним водопостачанням. Це результат загального погіршення екологічної ситуації та забруднення і виснаження природних запасів водних ресурсів. Потрібно зазначити, що з кожним роком зростає рівень антропогенного навантаження, і відповідно погіршується якість води у поверхневих джерелах, які є основним джерелом водопостачання в Україні. Також екологічний стан водойм зазнає значного шкідливого впливу внаслідок скидання неочищених стічних вод, які містять велику кількість забруднюючих речовин. В результаті цього порушується водний баланс водних ресурсів, знижується їх здатність до самовідновлення [7].

В Україні прийнято та діє ціла низка нормативно-правових актів, якими регулюється право на питну воду та її якість, а саме: Водний Кодекс України [1], Кодекс України про надра [2], Закони України: «Про охорону навколишнього природного середовища» [3], «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» [4].

Нормування якості та безпеки питної води віднесено до сфери підзаконних нормативних актів, але в Україні діють одночасно два стандарти: Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10) та ДСТУ 7525:2014 «Вода питна. Вимоги та методи контролювання якості».

Також слід звернути увагу на цільові програми, спрямовані на виконання заходів з розвитку питного водопостачання. Найбільш значущою з таких програм є Загальнодержавна програма «Питна вода України» на 2006-2020 роки, яка була прийнята Верховною Радою України для покращення забезпечення населення України питною водою нормативною якістю в межах науково обґрунтованих нормативів (норм)

питного водопостачання; реформування та розвиток водопровідно-каналізаційної мережі, підвищення ефективності та надійності її функціонування; поліпшення на цій основі стану здоров'я населення та оздоровлення соціально-екологічної ситуації в Україні; відновлення, охорони та раціонального використання джерел питного водопостачання, яка в подальшому була змінена на Загальнодержавну цільову програму «Питна вода України» на 2011-2020 роки [5].

Проте, за даними аудиту, здійсненого Рахунковою палатою України, встановлено, що починаючи із 2013 року з різних причин кошти державного бюджету на фінансування заходів по програмі «Питна вода України» не виділяються взагалі. Робиться також висновок, що «чинне законодавство не забезпечує цілісного регулювання питань забезпечення громадян питною водою» [5].

На відміну від нашої держави, правове регулювання якості та безпеки питної води Європейського Союзу виконується на основі директив. На противагу постанові чи рішенню, інструментам прямої дії, директива запроваджується через національне законодавство. Зміст директиви чітко та лаконічно вирішує основні нормативні положення забезпечення права на питну воду.

Більш того, законодавство України в цій галузі не виділяється ефективністю через неузгодженість, а часто суперечливість між собою його положень.

Отже, проаналізувавши законодавство та реальну ситуацію в країні можна зробити висновок, що з метою підвищення охорони джерел питного водопостачання, доцільно доповнити законодавчі акти України нормами щодо стимулювання підприємств питного водопостачання оновленню матеріально-технічної бази очисних споруд, запровадження нових технологій очистки. При цьому перелік можливих пільг і заохочень повинен бути якомога більш широким, містити чіткі однозначні умови щодо їх надання та позбавлення, а також щодо контролю за дотриманням зазначених умов надання. Положення щодо економічного стимулювання повинні бути сформульовані так, щоб підприємствам питного водопостачання було вигідно, насамперед – фінансово, отримувати таке стимулювання, покращуючи якісні показники води. За таких умов покращення якості буде реальним і стабільним, адже здійснюватиметься свідомо, з метою отримання вигідних переваг, а не вимушено.

Разом з цим доцільно в подальшому провести роботи з узгодження нормативних документів у сфері стандартизації систем питного водопостачання для недопущення погіршення якості води та відповідності вимогам Директиви ЄС, що потребує подальшого дослідження.

### *Список використаних джерел*

1. Водний Кодекс України: кодекс України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 24. – Ст. 189.
2. Кодекс України про надра: кодекс України від 27 липня 1994 р. № 132/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 36. – Ст. 340.
3. Про охорону навколишнього природного середовища: закон України від 25 червня 1991 р. № 1264-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.
4. Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення: Закон України від 10 січня 2002 р. № 2918-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 16. – Ст. 112.
5. Про Загальнодержавну цільову програму «Питна вода України» на 2011–2020 роки: закон України від 3 березня 2005 р. № 2455-IV // В редакції Закону від 20 жовтня 20011 р. № 3933-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 24. – Ст. 247.
6. Про результати аудиту виконання завдань і заходів, передбачених Загальнодержавною цільовою програмою «Питна вода України» на 2011–2020 роки: звіт, затверджений рішенням Рахункової палати від 9 лютого 2016 р. – № 2-1.
7. Антонова С.Є. Організаційно-правове забезпечення в сфері державного управління водозабезпечення населення / С.Є. Антонова // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2014. – № 5. – Ст. 14-18.  
*Науковий керівник: к.ю.н., доцент Чумаченко І.Є.*